

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8SŽk/40/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200287
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8017200287.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: Základnej organizácie Odborového zväzu KOVO VOLKSWAGEN SLOVAKIA, so sídlom J. Jonáša č. 1, Bratislava, proti žalovanému JUDr. Vladimírovi Minčíčovi, PhD., bytom 01.mája č. 2056, 089 01 Snina (teraz Tomášikova č. 12572/900, Bratislava - Nové Mesto), za účasti Moderné odbory Volkswagen, so sídlom Jána Jonáša č. 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo dňa 30.marca 2017 na základe všeobecnej správnej žaloby, konajúc o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp.zn. 5S/19/2017-186 zo dňa 20.06.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. júna 2018 č.k. 5S/19/2017-186 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „správny súd“) uznesením č. k. 5S/19/2017/186 z 20. júna 2018 podľa § 98 ods. 1 písm h) zákona a za použitia § 7 písm. h) č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) odmietol žalobu žalobkyne, ktorou sa táto domáhala preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného ako rozhodcu, ktorý vydal podľa § 3a ods. 4 zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kolektívnom vyjednávaní“) dňa 30.marca 2017 oprávnenie na rokovanie a uzatváranie kolektívnej zmluvy v spoločnosti Volkswagen Slovakia a.s. Odborovej organizácii Moderné odbory Volkswagen. Konštatovala skutkový stav, že žalovaný bol listom Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 9413/2017-M-OPV zo dňa 17.02.2017 určený za rozhodcu v spore podľa § 3a zákona o kolektívnom vyjednávaní za účelom určenia reprezentatívnosti odborovej organizácie oprávnenej na kolektívne vyjednávanie za zamestnancov spoločnosti Volkswagen Slovakia a.s.. Spor vznikol medzi odborovými organizáciami Moderné odbory Volkswagen a žalobkyňou, pričom o určení rozhodcu požiadal Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zamestnávateľ - spoločnosť Volkswagen Slovakia a.s.. Podľa oznámenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o určení rozhodcu zo dňa 17.02.2017 mal určený rozhodca overiť počet členov jednotlivých odborových organizácií

pôsobiacich u zamestnávateľa a rozhodnúť v súlade s § 3a ods. 5 zákona o kolektívnom vyjednávaní. Rozhodnutím žalovaného zo dňa 30.03.2017 došlo k určení odborovej organizácie oprávnenej na rokovanie a uzatváranie kolektívnej zmluvy predloženej zamestnávateľom a to v prospech Moderných odborov Volkswagen ako odborovej organizácie pôsobiacej u zamestnávateľa tak ako aj žalobkyňa.

2. Krajský súd ďalej uviedol, že zákon o kolektívnom vyjednávaní je zákonom *lex specialis*. V spore o určení odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy podľa § 3a, vzhľadom na jeho súkromnoprávny charakter nepovažuje rozhodcu za orgán verejnej správy, preto ani nepripustil možnosť preskúmania rozhodnutia rozhodcu v tomto spore podľa Správneho súdneho poriadku, postupujúc podľa § 98 ods. 1 písm. h/ S.s.p. správny súd uznesením odmietne žalobu, ak tak ustanoví tento zákon, pričom pri posúdení spornej otázky správny súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie rozhodcu v tomto konaní nie je predmetom preskúmania podľa § 7 písm. h/ S.s.p. a preto žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. h/ odmietol. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ S.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak žaloba bola odmietnutá.

3. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa kasačnú sťažnosť z dôvodu z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku -- krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa žalobkyne žalovaný pri určení počtu členov jednotlivých odborových organizácií nezistil riadne skutkový stav veci, resp. pri zisťovaní skutkového stavu postupoval svojvoľne a bez akéhokoľvek ohľadu na vnútorné dokumenty žalobkyne a preto má za to, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 30.03.2017 je nezákonné. Žalobca namietal, že žalovaný rozhodoval o počte členov jednotlivých odborových organizácií na základe dokumentov, ktoré mu predložila konkurenčná odborová organizácia Moderné odbory Volkswagen (ďalej len „MOV“) a zamestnávateľ spoločnosť Volkswagen Slovakia, a.s. Žalobkyňa predložila žalovanému stanovu OZ KOVO a štatút Základnej organizácie OZ KOVO VOLKSWAGEN SLOVAKIA, keďže inými dokumentami nedisponovala, pretože komplexnú dokumentáciu týkajúcu sa jej členov neoprávnene zadržieval pán L. N. (súčasný predseda MOV a bývalý predseda výboru žalobkyne), hoci ju mal celú odovzdať na základe neodkladného opatrenia (sp. zn. 1OC/169/2016) do súdnej úschovy na Okresnom Súde Bratislava IV. Napriek tomu žalovaný určil počet členov u žalobkyne na základe dokumentov poskytnutých od MOV, teda poskytnutých konkurenčnou odborovou organizáciou a zamestnávateľom. Smerodajnými dokumentami pre určenie počtu členov žalobkyne boli pre žalovaného doklady o počte zrážok zo mzdy v prospech žalobkyne, ktoré zamestnávateľ realizuje za účelom zrážky členského pre žalobkyňu. Žalobkyňa má za to, že doklady o zrážkach zo mzdy však nie sú relevantné na určenie počtu členov u žalobkyne, nakoľko jedinými dokladmi, ktoré podľa stanov OZ KOVO preukazujú vznik a zánik členstva sú podaná prihláška za člena OZ KOVO a písomné oznámenie člena o vystúpení z OZ KOVO doručené príslušnému orgánu základnej organizácie. Napriek tomu, že žalovaný mal k dispozícii stanovu OZ KOVO, ktoré mu poskytla žalobkyňa, neriadil sa ich obsahom a rozhodol o počte členov odborovej organizácie na základe irelevantných dokumentov a navyše, vôbec nebral do úvahy neodkladné opatrenie vydané Okresným súdom Bratislava IV (sp. zn. 1OC/169/2016). Svojím rozhodnutím tak žalovaný pripustil, aby bolo o práve žalobkyne rozhodnuté na základe výkonu „nepráva“ v podobe neoprávneného zadržovania dokumentácie o evidencii členov žalobkyne pánom N. predsedom MOV.

4. Žalobkyňa je toho názoru, že žalovaný ako rozhodca v spore o určení oprávnenej odborovej organizácie v zmysle § 3a zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní (ďalej len „ZoKV“) vystupuje ako orgán verejnej správy v prípade, že je určený Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky iba na základe žiadosti jednej zo zmluvných strán kolektívnej zmluvy. Podľa žalobkyne ide o orgán verejnej správy podľa § 4 písm. d) Správneho súdneho poriadku, teda o fyzickú osobu, ktorej osobitný predpis (ZoKV) zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach právnickej osoby v oblasti verejnej správy. Žalovaný bol určený ministerstvom, a to autoritatívne bez vôle žalobkyne a následne ako nadriadený orgán rozhodoval o tom, ktorá odborová organizácia je oprávnená, t.j. má právo rokovať a uzatvoriť kolektívnu zmluvu so zamestnávateľom, čo jednoznačne preukazuje, že v predmetnom spore vystupuje žalovaný ako orgán verejnej správy, ktorý disponuje verejnou mocou, danou na základe ZoKV prostredníctvom osvedčenia vydávaného

ministerstvom ako ústredným orgánom štátnej správy, ktorému je zverená právomoc vydávať predmetné osvedčenia a zasahuje do práv a právom chránených záujmov odborových organizácií. V tejto veci poukázal na rozhodnutie NS SR sp.zn.. 8Sžo/34/2014 zo dňa 31.03.2016.

5. Žalobca uviedol, že osobitný predpis, teda ZoKV nijak nevyklučuje možnosť preskúmania rozhodnutia rozhodcu ako orgánu verejnej správy. V žiadnom z ustanovení ZoKV sa explicitne neuvádza, že rozhodnutie žalovaného v spore podľa § 3a ZoVK nemožno preskúmať. Máme za to, že krajský súd nesprávne právne posúdil danú vec a rozhodnutie žalovaného je preskúmateľné súdom, keďže špeciálny predpis - ZoKV túto možnosť nijak nevyklučuje. Naopak, podľa článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je každé rozhodnutie orgánu verejnej správy preskúmateľné súdom, pokiaľ ho zákon výslovne nevyklučí z preskúmania.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, žiadame kasačný súd, aby vydal uznesenie, ktorým uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 20.06.2018, sp. zn. 5S/19/2017 - 186 zrušil a vec sa vrátil Krajského súdu v Prešove na ďalšie konanie.

7. Žalovaný sa k obsahu kasačnej sťažnosti žalobcu písomne vyjadril tak, že žiadal, aby podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť, ako nedôvodnú zamietol. Poukázal na to, že podľa jeho názor žalobkyne o tom, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci je nesprávny. Mal za to, že krajský súd správne posúdil merito sporu a to tak, že ako rozhodca v spore o určenie odborovej organizácie oprávnenej na uzatvorenie kolektívnej zmluvy podľa § 3a ZoKV nebol v postavení orgánu verejnej správy. Podľa jeho názoru, pokiaľ žalobkyňa deklarovala, že ako rozhodca určený ministerstvom v zmysle § 4 písm. d) Správneho súdneho poriadku orgánom mal žalovaný postavenie orgánu verejnej správy, tak tento názor žalobkyne nekorešponduje s definíciou. Podľa žalovaného v prípade rozhodovania o oprávnení odborovej organizácie kolektívne vyjednávať nejde o rozhodovanie v oblasti verejnej správy, ale o rozhodovanie v súkromnoprávnej oblasti, nakoľko rozhodnutie smeruje k určeniu odborovej organizácie, ktorá je oprávnená na kolektívne vyjednávanie v súkromnom podniku so súkromnoprávnymi následkami. Súkromný záujem je potvrdený už samotným znením § 3a ods. 4 ZoKV. To podľa žalovaného vyplýva aj z rozhodnutia NS SR sp.zn. 8Sžo/34/2014 zo dňa 31.3.2016.

8. Ku kasačnej sťažnosti žalobcu sa vyjadrí aj MOV, ktoré navrhli kasačnú sťažnosť zamietnuť. Svoj návrh odôvodnili tým, že ustanovenie rozhodcu do sporu o určenie oprávnenej odborovej organizácie, ktorá je príslušná pre kolektívne vyjednávanie u zamestnávateľa a uzatvorenie podnikovej kolektívnej zmluvy u zamestnávateľa v zmysle § 3a ZoKV predstavuje pomerne nový pracovnoprávny inštitút, ktorý sa stal súčasťou modernej pracovnoprávnej úpravy až v ostatných 10 rokoch. Jeho konštituovanie vychádzalo z vtedy aktuálnej aplikačnej praxe, ktorá nedokázala uspokojivo riešiť vznik viacerých foriem zástupcov zamestnancov - odborových organizácií u zamestnávateľa. Z tohto dôvodu sa preto vytvoril inštitút rozhodcu ako tretieho "nezávislého" subjektu, ktorý mal určiť na základe relevantných skutočností, ktorá z odborových organizácií ako zástupcov zamestnancov je u zamestnávateľa reprezentatívnejšia, pričom za kritérium reprezentatívnosti sa prijala domnienka väčšieho počtu zastupovaných zamestnancov ako inštitucionálneho mechanizmu, ktorý je imanentný vzniku odborových organizácií. Podľa MOV súkromnoprávna povaha kolektívneho sporu podľa § 3a ZoKV nezávisí od skutočnosti kto z oprávnených subjektov požiada o určenie rozhodcu ministerstvo, keď sa odborové organizácie nevedia dohodnúť na mene rozhodcu, resp. sa o to vôbec nepokúsia, ale od skutočnosti, v akom postavení sa tieto strany sporu vrátane postavenia rozhodcu nachádzajú.

9. Podľa MOV argument žalobkyne uvádzaný v kasačnej sťažnosti, že žiadosť zamestnávateľa by mala implikovať verejnoprávnu povahu sporu odporuje základnej zásade, na ktorej je založené odlíšenie súkromnoprávnej a verejnoprávnej povahy sporu (bez ohľadu, či ide o mocenskú teóriu alebo teóriu záujmov), t. j. na vzájomnom postavení subjektov a ich rovnakých právach a povinnostiach v rámci realizácie konkrétneho právneho vzťahu, na ktorom možnosť požiadať o určenie rozhodcu ministerstvo, nič nemení. Rovnakú možnosť požiadať ministerstvo o určenie rozhodcu má každá z odborových organizácií, ktorých pluralita pôsobenia v kolektívnom vyjednávaní je predmetom sporu podľa § 3a zákona o kolektívnom vyjednávaní, čo opätovne potvrdzuje pravidlo o rovnakých právach všetkých

subjektov a určuje súkromnoprávnu povahu sporu.

10. Podľa MOV ingerenciu ministerstva v podobe možnosti určiť rozhodcu ako zákonom garantované právo zamestnancov na kolektívne vyjednávanie, ktoré nebude ohrozené "obyčajnou" formálnou prekážkou v podobe nedohody odborových organizácií na spoločnom postupe v kolektívnom vyjednávaní.

11. Ďalej MOV uviedol, že načrtnutá „nadradenosť“ nie je dôsledkom zostatkovej verejnej moci, ako nesprávne opätovne argumentoval žalobca v kasačnej sťažnosti, ale len dobrovoľné zaviazanie sa a podriadenia sa odborových organizácií, že objektívnu skutočnosť, ktorá z nich má väčší počet členov, overí nezávislý subjekt. Rozhodovanie rozhodcu v spore o určenie odborovej organizácie príslušnej pre kolektívne vyjednávanie tak nemá právotvorný charakter vo význame, že by rozhodca rozhodol, ktorá z odborových organizácií je väčšia bez previazanosti na objektívny stav. Na záver uviedla, že rozhodnutie rozhodcu nemá povahu exekučného titulu, tak ako to ZoKV ustanovuje v § 14 ods. 5 v spore o plnenie záväzkov z kolektívnej zmluvy, z ktorej nevznikajú nároky jednotlivým zamestnancom.

12. Záverom MOV uviedli, že tak ako neustanovuje ZoKV rozsah dokumentov potrebných pre vydanie dokladu v zmysle § 3a ods. 5 ZoKV rozhodcom, tak nestanovuje žiadne usmernenie alebo povinnosť rozhodcu, ako má získané dokumenty použiť a v akej logickej súslednosti. Predpokladá sa, že to urobí spôsobom, ktorý ho opätovne privedie k záveru o odborovej organizácii, ktorá má u zamestnávateľa väčší počet členov.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný podľa ustanovenia § 21 písm. a/ Správneho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (ustanovenie § 443 Správneho súdneho poriadku a ustanovenie § 444 Správneho súdneho poriadku), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (ustanovenie § 442 Správneho súdneho poriadku), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (ustanovenie § 439 Správneho súdneho poriadku), kasačná sťažnosť má predpísané náležitosti (ustanovenie § 445 ods. 1 Správneho súdneho poriadku a ustanovenie § 57 Správneho súdneho poriadku) preskúmal napadnuté rozhodnutie správneho súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti podľa ustanovenia § 440 Správneho súdneho poriadku, ustanovenia § 441 Správneho súdneho poriadku a ustanovenia § 453 Správneho súdneho poriadku a postupom podľa ustanovenia § 455 Správneho súdneho poriadku bez nariadenia pojednávania, po neverejnej porade senátu (ustanovenie § 137 ods. 1 Správneho súdneho poriadku v spojení s ustanovením § 452 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

14. Predmetom konania na správnom súde bolo preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného ako rozhodcu, ktorý vydal podľa § 3a ods. 4 zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kolektívnom vyjednávaní“) dňa 30.marca 2017 oprávnenie na rokovanie a uzatváranie kolektívnej zmluvy v spoločnosti Volkswagen Slovakia a.s. Odborovej organizácii Moderné odbory Volkswagen.

15. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia správneho súdu vidí žalobca v tom, že pri určení počtu členov jednotlivých odborových organizácií nezistil riadne skutkový stav veci, resp. pri zisťovaní skutkového stavu postupoval svojvoľne a bez akéhokoľvek ohľadu na vnútorné dokumenty žalobkyne a preto má za to, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 30.03.2017 je nezákonné, zároveň namietal, že žalovaný ako rozhodca v spore o určenie oprávnenej odborovej organizácie v zmysle § 3a ZoKV vystupuje ako orgán verejnej správy v prípade, že je určený Ministerstvom práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky iba na základe žiadosti jednej zo zmluvných strán kolektívnej zmluvy. Podľa žalobkyne ide o orgán verejnej správy podľa § 4 písm. d) Správneho súdneho poriadku, teda o fyzickú osobu, ktorej osobitný predpis (ZoKV) zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach právnickej osoby v oblasti verejnej správy a že osobitný predpis, teda ZoKV nijak nevyklučuje možnosť preskúmania rozhodnutia rozhodcu ako orgánu verejnej správy.

16. Na úvod kasačný súd uvádza, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej

republiky je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, v správnom súdnictve s odkazom na ustanovenie § 139 ods. 2 Správneho súdneho poriadku. Z odôvodnenia rozhodnutia správneho súdu potom musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie tiež nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

17. Kasačný súd dáva v tejto súvislosti do pozornosti aj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 741/06 podľa ktorého „odůvodnění rozhodnutí soudů jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena. Soudy jsou povinny svá rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny“.

18. Podľa názoru kasačného súdu je správny súd povinný sa vo svojom rozhodnutí vždy riadne vysporiadať so všetkými podstatnými žalobnými námietkami. Ak správny súd správnu žalobu zamietne, pričom sa zabudne zaoberať niektorou z podstatných námietok žalobcu v podanej správnej žalobe, alebo uvedie nesprávne ustanovenie zákona podľa ktorého žalobcu zamietol, neostáva kasačnému súdu nič iné, ako jeho rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť v zmysle § 462 ods. 1 Správneho súdneho poriadku na ďalšie konanie a to i vtedy, ak by žalobné námietky kasačný súd mohol sám spoľahlivo posúdiť z obsahu predložených spisov.

19. V prejednávanej veci kasačný súd z obsahu súdneho spisu zistil, že správny súd v svojom rozhodnutí neuviedol ustanovenie osobitného predpisu (ZoKV), ktoré by zo súdneho prieskumu vylučovalo rozhodnutie žalovaného ako rozhodcu, ktorým určil že zamestnávateľ má rokovať o uzavretí kolektívnej zmluvy s MOV. Ďalej kasačný súd poznamenáva, že v tomto prípade nie je na mieste odkazovať na rozhodnutie najvyššieho súdu SR sp.zn. 8Sžo34/2014 zo dňa 31.03. 2016, kde išlo o spor podľa § 14 ZoKV. Kasačný súd musí preto námietke žalobcu o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia správneho súdu, ktorá spôsobuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia správneho súdu, čo má za následok vadu konania v zmysle § 440 ods. 1 písm. f/ Správneho súdneho poriadku, priznať relevanciu.

20. Kasačný súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná v zmysle ustanovenia § 440 ods. 1 písm. f/ Správneho súdneho poriadku, a preto rozsudok Krajského súdu v Prešove z 20. júna 2018 č. k. 5S/19/2017- 186 zrušil a vec mu vrátil podľa ustanovenia § 462 ods. 1 Správneho súdneho poriadku na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou správneho súdu postupovať pri preskúvaní rozhodnutia žalovaného vo vyššie naznačenom smere. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne správny súd aj o náhrade trov konania v konaní o kasačnej sťažnosti (ustanovenie § 467 ods. 3 Správneho súdneho poriadku).

21. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.